

СТОРИТЕЛИТЕ ЌЕ СЕ ГОНАТ

"Ако се утврди дека убиството на двајцата чувари кај 'Бриони' е извршено за некаква си уцена или заплашување, страв и слично, тоа е дело на тероризам - класичен тероризам. Тогаш сторителите не подлежат под Законот за амнестија", вели професор Владо Камбовски.

"Може само некоја обвинителка, на пример, Дел Понте, да е пристрасна во случајот, а не Хашкиот трибунал".

"Имаше многу инсистирања да се разјасни што всушност се случувало во 2001 година. Јавноста има право тоа да го знае, бидејќи ова прашање не може да биде само за некои тесни кругови, коишто денес седат на државни позиции. Сомневањата постојано се подгреваат и создаваат недоверба. Во интерес на довербата меѓу Македонците и Албанците треба да се утврдат сите факти", вели Камбовски.

ските инстанции. Оттаму, недоумицата ги подгрева страстите меѓу Албанците и Македонците, кои веќе се судрија на пристапот до остатоците од мотелот "Бриони". "Тракторскиот бунт" на селаните Албанци не ја намали болката на родните и на пријателите на загинатите Македонци од Челопек, туку уште повеќе ги зацементира односите меѓу населението. Тоа е одраз на постојните меѓунационални односи во општеството.

Пишува:
Кокан СТОЈЧЕВ

Случајот "Бриони" повторно е во центарот на вниманието, бидејќи во медиумите се појавија информации за можните сторители на грозоморното убиство на двајцата чувари на мотелот, Светислав Трповски и Богослав Илиевски од село Челопек. На 26 август 2001 година, околу 6,15 часот, на патот меѓу селата Челопек и

Брвеница (Тетовско), тие биле киднапирани од страна на припадници на ОНА. Овие двајца, вработени како чувари во мотел-ресторанот "Бриони", биле врзани, а потоа на нивните тела бил поставен експлозив. Експлозивата ги разнела телата, а мотелот бил целосно уништен.

Овој страотен терористички чин претставува карактеристичен пример за нехуман атак врз човештвото, кој треба да се санкционира со најстроги затворски казни, но извршителите и нарателите на убиствата

ОСТАТОЦИ ОД МОТЕЛОТ "БРИОНИ" КАЈ ЧЕЛОПЕК, КОЈ ТЕРОРИСТИТЕ ГО КРЕНАА

Проф. д-р ВЛАДО КАМБОВСКИ

долго време се недостапни за македонската полиција, која тапка во место со прибирањето на доказите. Според сите карактеристики, кривичното дело подлежи под делата против човештвото или геноцидот врз цивилното население, но поради лошите безбедносни услови во Западна Македонија, прашањето и натаму останува отворено. Она што во моментот го презема полицијата е млако и нејасно и затоа случајот сè уште е недостапен за правдата и суд-

КВАЛИФИКАЦИИ

Правните експерти се согласуваат со ставот на своите колеги од полицијата дека не можат да го окарактеризираат случајот "Бриони", бидејќи многу тешко се доаѓа до материјални докази. Сепак, потребни се стручни коментари за случајот, бидејќи многу елементи е близок до предметите кои се под инженерција на Хашкиот трибунал. Професорот Владо Камбовски, доктор по казнено право, укажува дека врз "шту-

И ПО 20 И ПО 30 ГОДИНИ

ра" полициска информација за можните извршители или осомничени, а без подетални податоци за основи за сомневање за делото, случајот не може да се процесуира.

"Засега се знае дека тоа е извршено, но кои се сторителите, нивните мотиви итн. не се многу важни информации за правната квалификација на делото. И сега, штом ги немаме тие податоци можеме да разговараме само за претпоставки, кога би било вака, или кога би било онака",

правна квалификација и да се одговори на прашањата: дали ова дело потпаѓа под Законот за амнестија, дали е меѓународно злосторство итн. Сакам да потсетам - вели Камбовски - во Законот за амнестија, за кој своевремено имав некои оправдани забелешки, а кои тогаш никој не сакаше да ги слуша затоа што брзаа да го донесат Законот, се провлекоа одредени недоречености, кои како последици ги гледаме и до ден денес, во овој или

вооружениот конфликт е и едно обично убиство извршено од користољубие за време на вооружениот конфликт. Тоа сигурно не би можело да биде во врска со вооружениот конфликт, бидејќи тие моменти сигурно се рефлектираат и врз овој случај. Затоа треба да дојдеме до некои поблиски основи за сомневање, што навистина се случило и кои се извршителите, за да утврдиме дали тука се работи за некаква одмазда, се работи за уцена или за некој друг мотив. Ако се утврди дека убиството на двајцата чувари во "Бриони" е извршено за некаква си уцена или заплашување, страв и слично, тоа е дело на тероризам - класичен тероризам. Како одмазда, тоа нема врска со вооружениот конфликт, ако нема врска со вооружениот конфликт не може да биде опфатено со актот на амнестија", објаснува Камбовски.

Според статутот на Трибуналот, во негова надлежност се само делата на геноцид, воени злосторства и делата на злосторства против човештвото. Делата на тероризам, како што објаснува Камбовски, никогаш не се под надлежност на Хашкиот трибунал, дури и новосформиран суд, Постојаниот меѓународен казнен суд, ги нема во своја надлежност.

Законот за амнестија вели: се амнестира сè што е во врска со вооружениот конфликт освен меѓународните злосторства кои се во надлежност на Хашкиот трибунал. Според тоа - потенцира истакнатиот стручњак за казнено право - сè зависи од фактите кои ќе се утврдат за да се процесуира случајот Бриони.

дејствија во 2001 година или да добие правна квалификација на некое меѓународно злосторство, бидејќи само под тие услови би можело да се процесуира случај Бриони. Тоа значи дека само врз основа на овие квалификации; дело на геноцид, извршено на етничка основа од побуди на чистење на територија, потоа квалификацијата дело извршено како воено злосторство против цивилно население кое го направиле припадници на ОНА, или ако случајот добие квалификација на злосторство против човештвото, може да се процесуира наведениот случај", вели Камбовски.

ЕФИКАСНОСТ

Професорот Камбовски не сакаше да ги коментира (оцени) актуелните случаи "Раштански лозја" и "Љуботен" и да направи стручна паралела и анализа со "Бриони", бидејќи не ги видел овие предмети. Според него, сè би било импровизација ако се зборува за начинот на приведување на сведоците, односно дали обвиненијата се правно издржани или монтирани. Но, затоа повторно се осврнa на меѓународните конвенции, кои се обврзувачки за судовите, државите и за Трибуналот.

"Меѓународните документи, смислата на конвенциите, не е да се обезбеди одредена ексклузивна заштита на вредностите од страна на некоја држава или на меѓународните судови. Нивните надлежности, на државата и на меѓународниот суд, се испреплетуваат и се дополнуваат. Таму каде што ќе затаи државата,

ВО ВОЗДУХ, ЗАЕДНО СО ЧУВАРИТЕ СВЕТИСЛАВ ТРПОВСКИ И БОГОСЛАВ ИЛИЕВСКИ

истакнува Камбовски.

Но, доколку се пронајдат сторителите или начателите на терористичкиот чин дали тие поединци можат да подлежат на Законот за амнестија, односно да се повикуваат на него?

"Сите подробности треба да се утврдат. Значи, за да се дојде до потенцијалните сторители, односно до осомничените, горе-долу треба да се знаат нивните мотиви, или зошто се извршени, зошто е извршено тоа дело, а потоа да се даде соодветна

во некој друг случај. Во тие непрецизности влегува формулацијата дека со актот за амнестија се опфатени сите дела извршени во определен период, кои се во врска со вооружениот конфликт. Што значи тоа дека едно дело е ВО ВРСКА со вооружениот конфликт? Тоа е отворено прашање. Во него неспорно е дека мора да се гледа на дела кои се поврзани со воените дејствија, во смисла на подготвување или преземање воени дејствија. Меѓутоа, дали во врска со

во дејство стапува меѓународниот суд и обратно. Државата ќе покаже дека е ефикасна во гонењето на меѓународните злосторници и ќе нема потреба да се активира меѓународниот суд", вели Камбовски.

Доколку Трибуналот ги одолговлекува предметите, нашата држава е должна да го потсетува, но истовремено и да соработува со него. Значи, Хашкиот суд, мора да ги заврши оние предмети кои ги презел, односно да утврди дали тука има кривично дело или нема кривична одговорност. Само во тој случај државата не смее понатаму да презема ништо. Но, предметот може да и биде вратен на државата и таа да го процесуира, објаснува Камбовски, бидејќи гонењето за такви дела никогаш не застарува. Според една меѓународна конвенција на ООН, постои незастарливост на случаите и како такви тие се инкорпорирани во нашата регулатива. Во домашниот закон е пропишано дека за вакви меѓународни злосторства не застарува гонењето, значи сторителите можат да се гонат и по 20 и по 30 години, во време кога

Хашкиот суд сигурно нема повеќе да постои.

"Тоа е целото објаснување на овие 4 случаи - Камбовски посочува на 'Непроштено', 'Маврово', 'Липково' и 'Љуботен' - стравот дека Хашкиот суд би можел да има и такви или онакви политички тенденции, што воопшто не се

прифатливи. Може само некоја обвинителка, на пример, Дел Понте, да е пристрасна во случајот. Но, тоа воопшто нема да ги спаси од гонење сторителите на тие дела, било да се пред Хашкиот суд, било пред домашните судови. Единствен начин да се запре целата постапка по тие пред-

мети е судот да донесе одлука според која нема кривична одговорност. Но, ако тоа го стори судот, тука ќе има доверба, бидејќи тоа не го прави обвинителката. Доверба се има во одлуката која би била објективна, а не субјективна како што ѝ се забележу-

